

Η ΙΕΡΑ ΤΗΣ ΦΙΛΙΠΠΟΥΠΟΛΕΩΣ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ ΚΑΙ ΟΙ ΚΩΔΙΚΕΣ ΑΥΤΗΣ

(Συνέχεια ἐκ τοῦ Ε' τόμου)

Ἄρ. 17

Ὑπόμνημα μητροπολίτου Νικηφόρου

(Κώδ. Ι, σελ. 357 ἢ τμθ', ἔτ. 1824, IX, 26)

Ἀξιῶσει τοῦ παναγιωτάτου οἰκουμενικοῦ πατριάρχου κυρίου κυρίου Χρυσάνθου, ψήφω τε καὶ ἐκλογῇ τῆς ἱεράς συνόδου τῶν σεβασμίων ἁγίων γερόντων ἐκ πρωτοσυγγέλου τῆς αὐτοῦ Παναγιότητος ἐχειροτονήθην ἀρχιερεὺς τιμηθεὶς τῷ θρόνῳ τῆς ἐπαρχίας ταύτης Φιλιππουπόλεως, ἐκδουλεύσας πρότερον καὶ εἰς τὸ τοῦ μεγάλου ἀρχidiaκόνου ἀξίωμα ἐν ὅλῳ τῷ διαστήματι τῆς τοῦ αἰοιδίμου κυροῦ Εὐγενίου Φιλιππουπολίτου πατριαρχείας. Γέγονε δὲ ἡ τῆς ἀρχιερατείας μοι χειροτόνησις τῷ χιλιοστῷ ὀκτακοσιεστίῳ εἰκοστῷ τετάρτῳ αὐγῶν' ἔτει ἀπὸ χριστογονίας, Σεπτεμβρίῳ 25' κατὰ τὴν ἡμέραν τοῦ ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Θεολόγου ἐν τοῖς πατριαρχείοις ἐμπιστευθεὶς ποιμένος δίκην τὸ λογικὸν τοῦτο ποιμνιον' ὅπερ εὐχομαι διὰ παντός πρὸς Κύριον ἐνισχυσαί με ποιμᾶναι εἰς νομάς σωτηρίους εἰρηνικῶς τε καὶ ἡσυχῶς βιώσαντα, ὅσον Θεῷ φίλον. Ἐκ τοῦ θρόνου τούτου πρὸς αὐτὸν πάλιν ἐκδημῆσαι. Διὸ εἰς ὑπόμνησιν οἰκείᾳ χειρὶ ὑποβεβαιῶ καὶ ἔγραψα.

Ὁ Φιλιππουπόλεως Νικηφόρος.

Σημείωσις. Ὁ Νικηφόρος ἐποίμανε τὴν ἐπαρχίαν μέχρι τοῦ θανάτου του ἐπισυμβάντος τῇ 17ῃ Αὐγούστου 1850. Ἐπ' αὐτοῦ εἰσεχώρησαν εἰς τὴν μητρόπολιν οἱ νεήλυδες ἐν τῇ πόλει Βουλγαροὶ μπεγλικτζήδες, οἵτινες ἰσχύοντες παρὰ τοῖς Τούρκοις ἐπροστάτευσαν μὲν τοὺς καταδιωκομένους τότε, ὡς ἐρρήθη ἐν τῇ σημειώσει τοῦ ὑπ' ἀριθ. 14 ἀνωτέρω γράμματος, Ἕλληνας, κατέστησαν ὁμῶς ὑποχείριόν των καὶ τὸν μητροπολίτην. Ὁ σύγχρονος Γ. Τσουκαλᾶς, ὅστις τῷ 1832 ἀνέλαβε τὴν διεύθυνσιν τοῦ Ἑλλ. κεντρικοῦ σχολείου καὶ μετὰ τριετίαν παραιτηθεὶς διεξῆσεν ἐν Φιλιππουπόλει μέχρι τοῦ θανάτου του καὶ εἰργάσθη ὑπὲρ τῆς Ἑλληνικῆς κοινότητος κατὰ τοὺς ὀξυτάτους αὐτῆς ἀγῶνας πρὸς τοὺς Βουλγάρους, πειρωμένους νὰ καταλάβωσι τὰ εὐαγγ. τῆς ἰδρύματα καὶ νὰ ἐκβουλγαρίσωσιν αὐτήν, γράφει τὰ ἀκόλουθα περὶ τοῦ μητροπολίτου τούτου ὀλίγα ἔτη μετὰ τὸν θάνατόν του: «Ἡ Φιλιππούπολις λαβοῦσα ἀνέκαθεν ἐξ αὐτῶν τῶν ἀποστολικῶν χρόνων τὸν χριστιανισμόν καὶ τιμηθεῖσα εἰς θρόνον μητροπολίτου ἠτύχησε κατὰ καιροὺς, ἵνα λάβῃ ἐπ' ἀρετῇ καὶ παιδείᾳ διαπρέποντας ἀξίους ἀρχιερεῖς· ἀλλὰ κατ' ἀτυχίαν τῆς πόλεως πρὸ τοῦ 1850 ἔτους ἡ πνευματικὴ κυβέρνησις αὐτῆς ἐνυπῆρχεν εἰς χεῖρας ἀρχιερέως ἀμοίου παιδείας καὶ μὴ φιλομούσου, τοῦ μακαρίτου Νικηφόρου Λεσβίου.

» Πρὸ ἡμισείας περίπου ἑκατονταετηρίδος ἦλθον καὶ κατῴκησαν εἰς Φιλιππούπολιν καὶ τινες Βουλγαρικαὶ οἰκογένειαι ἐκ τινος κόμης Ἀβράδαλα (Κοπρίστιτσα)

Αρχιερεὺς
Χρυσάνθου
Νικηφόρου
Μητροπολίτου
Φιλιππουπόλεως
τ. 1850
τ. 1839-40
25-27.

καλουμένης, ἀπεχούσης τῆς Φιλιππουπόλεως 12 που ὥρας πρὸς τὸ βόρειον μέρος κειμένης εἰς τὴν δυτικὴν πλευρὰν τοῦ Αἵμου. Οἱ νεήλυδες οὗτοι εἰς *βεηλεκ-
τζίας* ἀναμειχθέντες ἐπλούτησαν καὶ μεταξὺ τῶν πολιτῶν εἰσεχώρησαν καὶ βαθμη-
δὸν προώδευσαν καὶ παρὰ τῇ τοπικῇ ἀρχῇ ἐσυστήθησαν, ὥς ἔχοντες ἀπόλυτον ἀ-
νάγκην, ἵνα ἔνεκα τοῦ ἔργου αὐτῶν εἰσχωρῶσι καὶ προχωρῶσιν παρ' αὐτῇ. Οἱ βεη-
λεκτζήδες οὗτοι ὑπὸ τὰς εὐνοϊκὰς ταύτας περιστάσεις προστατευόμενοι ὑπερίσχυσαν
καὶ μεταξὺ τῶν πολιτῶν ἐπιρροὴν ἔλαβον καὶ εἰς τὰ κοινὰ πράγματα τῆς πόλεως
ἀνεμείχθησαν καὶ εἰς τὴν μητροπόλιν εἰσεχώρησαν καὶ τὸν μητροπολίτην Νικηφό-
ρον ὑπὸ τὰ νεύματα αὐτῶν παρέσυρον καὶ τὰς τυχούσας διαφορὰς τῶν χριστιανῶν
ἐν τῇ μητροπόλει αὐτοὶ διεξήγον καὶ ἐδίκαζον. Διότι ὁ μητροπολίτης ἀνίκανος ὢν
τὰς ἡνίας αὐτοῦ εἰς αὐτοὺς παρεχώρησεν, ὅπως παρ' αὐτῶν προστατεύηται καὶ δια-
τηρῆται ἐπὶ τῆς θέσεώς του ταύτης, οἵτινες ἔκραζον ἀείποτε πρὸς αὐτόν: «δεῖ, δεῖ
χρημάτων καὶ ἀνευ τούτων οὐδὲν ὑμῖν γενέσθαι τῶν δεόντων» καὶ τὰς προσόδους
αὐτοῦ ἀπλήστως καταρρόφουν εἰς ἀνταμοιβὴν τῶν κόπων καὶ τῆς βίας αὐτῶν, ἣν ἐ-
ξήσκουν ἐπὶ τῶν λοιπῶν χριστιανῶν τῆς μητροπόλεως καὶ ἀπάσης τῆς ἐπαρχίας.
Οἱ δὲ λοιποὶ χριστιανοὶ πολῖται τὴν ἀνοίκειον ταύτην διαγωγὴν τοῦ μητροπολίτου
μὲ λύπην αὐτῶν βλέποντες καὶ διὰ τὴν ληστρικὴν ἐπεμβασιν τῶν νεηλῶδων τούτων
βεηλεκτζήδων ἀγανακτοῦντες καὶ τούτου ἔνεκα ἐκ τῆς μητροπόλεως ἀποκλεισθέντες,
δὶς κατὰ τοῦ μητροπολίτου καὶ ἐκείνῳ δι' ἐκτενῶν ἀναφορῶν αὐτῶν πρὸς τὴν Ὑ-
ψηλὴν Πύλιν διὰ τοῦ πατριαρχεῖου ἀνεφέρθησαν, ὅστις τότε καὶ ἐξωρίσθη ὑπὸ τῆς
μεγάλης Ἐκκλησίας, ἀλλὰ μετ' οὗ πολὺ τὰ πάντα ὑπὲρ ἐκείνου μετεστράφησαν. Ὁ-
θεν ὁ μακαρίτης ἐκεῖνος μητροπολίτης νυχθημερόν προσηλωμένος εἰς τὰς διαθέσεις
τῶν βεηλεκτζήδων ἐκείνων, ἵνα ταύτας θεραπεύσῃ, ἀδιαφῶρος εἶχε πρὸς πᾶν κοινῶ-
φελὲς ἔργον καὶ πρὸς πνευματικὴν ἀνάπτυξιν καὶ πρόοδον τοῦ ποιμνίου καὶ εὐνο-
μίαν καὶ πνευματικὸν καλλωπισμὸν τοῦ ἱεροῦ κλήρου, ὅστις ἦν ἄκοσμος καὶ παρη-
μελημένος· διότι ἱερεῖς ἐγίνοντο ἐκ τῆς κατωτέρας τάξεως καὶ γενόμενοι δὲν καθω-
δηγοῦντο εἰς τὰ ἱερὰ αὐτῶν καθήκοντα καὶ μάλιστα εἰς τὴν ἐκτέλεσιν τῶν ὑψηλῶν
καὶ φρικτῶν μυστηρίων τοῦ Ὑψίστου. Τὸ χριστιανικὸν πλήρωμα καὶ ἀγαθὸν ποί-
μνιον τῆς Φιλιππουπόλεως κατ' ἐκείνην τότε τὴν ἐποχὴν νεμόμενον παρ' αὐτῶν ἀ-
φθόνως δὲν καθώδηγέτο εἰς τοὺς σκιερούς καὶ πίνοντας λειμῶνας τῆς πνευματικῆς
τροφῆς. Εἰς τοιαύτην δὲ κατάστασιν εὐρισκόμενοι οἱ χριστιανοὶ κάτοικοι τῆς Φι-
λιππουπόλεως ἀμέσως μετὰ τὸν θάνατον τοῦ μακαρίτου Νικηφόρου διώρισαν τὸν ἐν
Κωνσταντινουπόλει παρεπιδημοῦντα τότε, νῦν δὲ ἀείμνηστον Δημήτριον Ἀθαν.
Γκιουμουσγερδάνη, ἵνα μεσιτεύσῃ πρὸς τὴν μεγάλην τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίαν, ὅ-
πως ψηφίσῃ καὶ διορίσῃ ἄξιον ἀρχιερέα εἰς τὴν χηρεύουσαν θέσιν τῆς μητροπόλεως
Φιλιππουπόλεως. Καὶ ἀγαθὴ τύχη ἐφάνη εὐτυχῆς τότε ἡ Φιλιπούπολις καὶ ἡ κοινὴ
καὶ ἑνθερμος εὐχὴ καὶ ἐπιθυμία τῶν πολιτῶν ἐπληρώθη. Ἡ θεία πρόνοια περὶ πολ-
λοῦ ποιησαμένη τὴν εὐμερίαν καὶ σωτηρίαν τῆς Φιλιππουπόλεως ἐνέπνευσεν εἰς τὴν
μεγάλην τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίαν καὶ ἐκ τῆς ἀρχιερατικῆς μάνδρας ἔλαβε καὶ ἐψη-
φισε μητροπολίτην Φιλιππουπόλεως τὸν Κρήτης Χρυσανθὸν, ἄνδρα διαπρέποντα ἐπ'
ἀρετῇ καὶ παιδείᾳ. (Γ. Τσουκαλά, ἡ Βουλγαροσλαβικὴ συμμορία, ἔτ. 1859, Κων-
σταντινούπολις, σελ. 11—13).

Αἱ τοῦ Τσουκαλά αὐταὶ κατὰ τοῦ Νικηφόρου μομφαὶ φαίνονται ὑμῖν ὑπερβο-
λικαί πως καὶ μεροληπτικαί. Εἶναι ἀληθὲς ὅτι ὁ μητροπολίτης δὲν ἦτο κάτοχος εὐ-
ρείας παιδείας, ἀλλὰ δὲν ἐστερεῖτο διοικητικῆς ἱκανότητος καὶ διπλωματικῆς ἰδιο-
φυίας, δι' ὧν κατώρθωσε νὰ ποιμάνῃ τὴν ἐπαρχίαν ἐπὶ 27 ὅλα ἔτη μέχρι τοῦ θανά-
του του. Ἄν προσηταιρίσθῃ τοὺς Βουλγάρους μπεγλικτζήδες, ἔπραξε τοῦτο κατ' ἀ-
δύνητον ἀνάγκην ἔνεκα τῶν τότε χαλεπῶν καιρῶν διὰ τὸ γένος. Διαδεξάμενος τὸν

[illegible]